

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ
СЕНАТА
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 2

БЕОГРАД, 1933 ГОДИНЕ

КЊИГА 2

XVI РЕДОВНИ САСТАНАК

СЕНАТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 14 ФЕБРУАРА 1933 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

Претседник
Д-р АНТЕ ПАВЕЛИЋ

Секретар
Д-р ИВАН ГМАЈНЕР

Присутни су г. г. Министри: Претседник Министарског савета др. Милан Сршкић, Министар просвете др. Раденко Станковић

ПОЧЕТАК У 11,15 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

1. — Читање и усвојење записника XV редовног састанка;

2. — Читање Указа Његовог Величанства Краља о постављењу г. др. Алберта Крамера, Министра без портфеља, за заступника Министра иностраних послова, за време његовог бављења у иностранству;

3. — Саопштење извештаја г. г. Министара о санкционисању Закона;

4. — Саопштење интерпелације сенатора г. Димитрија Илићановића на г. Министра шума и рудника ради неправилног рада генералног директора шумско-индустријског а. д. Добрљин-Дрвар;

5. — Саопштење захтева г. Министра правде за издавање суду сенатора г. г. др. Уроша Круља, Шерифа Арнаутовића и Стјепана Јанковића;

6. — Молбе, жалбе и резолуције;

7. — Комеморативни говор г. Претседника Сената поводом смрти сенатора др. Станојла Вукчевића.

Говорници: Претседник др. Анте Павелић, Милоје Ж. Јовановић.

Претседник др. Анте Павелић: Отварам XVI редовни састанак Сената Краљевине Југославије. Молим господина секретара да изволи прочитати записник прошлог састанка.

Секретар др. Иван Гмајнер чита записник XV редовног састанка.

Претседник др. Анте Павелић: Имаде ли ко да стави какве примедбе овако састављеном записнику? (Нема). Примедаба нема, записник се оверовљује.

Приспео ми је следећи Указ Његовог Величанства Краља:

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној

КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Пошто ће се Наш Министар иностраних послова Јевтић Богољуб бавити извесно време у иностранству то, на предлог Претседника Нашег Министарског савета а на основу чл. 12 Закона о уређењу Врховне државне управе, постављамо:

За заступника Нашег Министра иностраних послова *Др. Крамера Алберта*, Нашег Министра без портфеља.

Претседник Нашег Министарског савета нека изврши овај Указ.

30 јануара 1933 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Претседник Министарског савета,
Др. М. Сршкић, с. р.

(Господа сенатори су саслушали стојећи читање Указа и пропратили бурним узвицима: Живео Краљу!)

Прелазимо на саопштење извештаја о санкционисању Закона. Молим г. секретара да изволи саопштити.

Секретар д-р Иван Гмајнер чита:

Г. Министар пољопривреде саопштава да је Њ. В. Краљ дана 19 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу;

Г. Министар финансија саопштава да је Њ. В. Краљ дана 23 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о накнадним и ванредним кредитима уз буџет државних расхода и прихода за 1932/33 год.;

Г. Министар правде саопштава да је Њ. В. Краљ дана 24 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о седиштима и територијалној надлежности Апелационих судова;

Г. Министар иностраних послова саопштава да је Њ. В. Краљ дана 26 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о споразуму о научним, школским и уметничким односима, закљученом и потписаном у Варшави 2 децембра 1931 године између Краљевине Југославије и Републике Пољске;

Г. Министар правде саопштава да је Њ. В. Краљ дана 27 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о измени уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама и Закона о уређењу редовних судова;

Г. Министар правде извештава да је Њ. В. Краљ дана 27 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о измени § 253 Закона о јавним бележницама;

Г. Министар правде извештава да је Њ. В. Краљ дана 27 децембра 1932 год. благоизволео потврдити Закон о аутентичном тумачењу § 110 Закона о чиновницима;

Г. Министар иностраних послова извештава да је Њ. В. Краљ дана 28 децембра 1932 године благоизволео потврдити Закон о уговору о регулисању плаћања из робног промета, као и по другим обавезама, закљученом у Прагу 8 јуна 1932 год. између Краљевине Југославије и Чехословачке Републике;

Г. Министар социјалне политике и народног здравља извештава да је Њ. В. Краљ дана 31 децембра 1932 године благоизволео потврдити Закон о изменама и допунама Закона о помоћи оскудним у храни од 3 марта 1928 године;

Г. Министар шума и рудника извештава да је Њ. В. Краљ дана 31 децембра 1932 године благоизволео потврдити Закон о изменама и допунама Закона о давању олакшица шумској индустрији ради кризе од 23 јула 1931 године;

Г. Министар иностраних послова извештава да је Њ. В. Краљ дана 28 јануара 1933 године благоизволео потврдити Закон о међународној конвенцији о фискалном режиму страних аутомобилских возила, закљученој у Женеви 30 марта 1931 г.

Претседник др. Анте Павелић: Ови се извештаји о санкционисању примају на знање. — Молим г. секретара да изволи саопштити једну интерпелацију на г. Министра шума и рудника.

Секретар др. Иван Гмајнер саопштава: Г. сенатор Димитрије Илићковић упутно је интерпелацију на г. Министра шума и рудника ради неправилног рада генералног директора шумско-индустријског а. д. Добрљин—Дрвар.

Претседник др. Анте Павелић: Част ми је саопштити Сенату да је Претседништво Сената упутило ову интерпелацију надлежном г. Министру.

Молим г. секретара да изволи прочитати захтеве г. Министра правде за издавање г.г. сенатора суду.

Секретар др. Иван Гмајнер саопштава: Г. Министар Правде тражи да се изда суду сенатор г. др. Урош Круљ, због дела из § 297/1 Крив. закона;

Г. Министар правде тражи да се изда суду сенатор г. Арнаутовић Шериф због дела из чл. 52 Закона о штампи;

Г. Министар правде тражи да се изда суду сенатор г. Стјепан Јанковић због дела из § 297 и 301 Крив. закона.

Претседник др. Анте Павелић: Сва три захтева г. Министра правде упутиће се Имунитетском одбору на даљи надлежни поступак.

Молим г. секретара да изволи саопштити молбе, жалбе и резолуције које су стигле Сенату.

Секретар др. Иван Гмајнер саопштава молбе, жалбе и резолуције: Удружења трговаца, индустријалаца и осталих привредника из Суботине; Савеза Мото-клубова Краљевине Југославије, Загреб; Ми-

шетића Јозе, лугара зван. у пенз. из Грабовника; Сергијева Михаила, пристава Београд. железн. станице; Јурића-Јукана Луке, жандарм. наредника у пенз. из Дрвеника; Савеза умировљених потчиновника из Сиња; Милатовића Вукана из Вражегранска; Лужавца Виктора са Сушгака; Петровића Стојана из Ниша; Дирекције шума Бродске имовне општине у Винковцима; Савеза биоскопа Краљевине Југославије; Земљорадника села Српски Мојстир општ. ибарске; Удружења трговаца и индустријалаца из Осиека; Матице српске из Новог Сада; Ивановића Иве и друг. из Будве; Југословенског учитељског удружења из Београда; Удружења градитеља, Загреб; Грађана Косовске Митровице; Савеза хрватских обртника из Загреба; Трговачког удружења Жабал-Ђурђево и Госпођинци у Жабљу; Шепелеве Катарине из Београда; Римаја Армина из Загреба; Лазовића Б. Данила; Сељака острва Раба; Савеза Југословенског пчеларског друштва; Удружења пољопривредника Дунавске бановине; Пајтонија Лизифа из Сарајева; Удружења ратних инвалида из Цеља; Ружића Белаца Франа из Хрелине; Родитељског већа ученика средњих школа из Загреба; Београдске трговачке коморе; др. Милића Ј. Бранка, општ. лекара из Нинчићева; Бановинских чиновника и службеника Вардарске бановине; Марка Томића, земљорадн. из Кошева; Друштва кућевласника у Карловцу; Окружног одбора инвалида у Маренбергу; Савеза стрводера Краљевине Југославије, са седиштем у Осиеку; Трговинско-индустријске коморе у Подгорици; Стамбука А. Фране из Београда; Ломаса М. Јосифа, цариника у пенз. из Београда; Дигуле Ђуре, радника; Секретаријата Среске организације Ј.Р.С.Д. у Црквеници; Трговачке и обртничке коморе у Сарајеву; Универзитетског већа у Загребу; Рабића Адолфа, наредника у пензији; Принудног угоститељског удружења за варош и срез Ниш; Трговинско-индустријске коморе у Загребу; Савеза гостионичара, хотелијера и каванара Дринске бановине у Сарајеву; Полицијских пензионера Дравске бановине; Брежанчића Драгомира, учитеља из Ужица; Удружења угоститељских предузећа, Осиек; Универзитетског већа у Загребу; Југословенског шумарског удружења у Загребу; Универзитетског савета Универзитета у Љубљани; Димитрија Узелца, као председника Друштва пензионера Врбаске бановине; Удружења дипломираних техничара у Сарајеву; Жегарца Арсе и друг. становника колоније »Војвода Степа«; Лечничке коморе у Загребу; Савеза ратника у Љубљани; Савеза хрватских обртника.

Претседник др. Анте Павелић: Све саопштене молбе, жалбе и резолуције упутиће се надлежном Одбору за молбе и жалбе.

Господо сенатори, част ми је саопштити, да смо на 24 јануара сахранили нашег бившег друга, сенатора др. Станојла Вукчевића. Том згодом су, као бившем Претседнику Скупштине, г. Претседник садашње Скупштине др. Кумануди и г. др. Велизар Јанковић као његов посланички друг одржали лепе говоре, а у име Сената опростио се од покојника наш друг г. др. Ивковић једним прекрасним говором, у коме је истакао многе врлине и велике заслуге покојника, који је кроз дуг период од скоро 50 година заузимао видно место у нашем политичком јавном животу.

А ми, господо сенатори, који смо још у седници од 16 децембра слушали његов говор, нисмо ми

слили да ће тај говор бити његов лабудов пјев. Устао је старац од 82 године да, премда физички доста истрошен, докаже да га још није оставила непоколебљива воља, издржљивост и душевна свежина. По нарави скроман и благ, а у назирању на живот оптимиста, изнео је свој предлог који је морала да сломије парламентарна техника, али га зато ипак није могла да поколеба у његовим изграђеним идеалистичким погледима на живот прожетим етиком, по којој је он налазио највеће задовољство у томе, да радећи непрекидно и самозатајно, посвећује себе целог исправности у приватном животу и јавним пословима.

Те његове врлине биле су и разлог да је он у два маха уздигнут на положај Претседника Народне скупштине. Морам и овом згодом нарочито да подвучем његов говор, који је одржао у седници Привременог Народног Претставништва од 9 септембра 1920 године, после свог избора за Претседника Народне скупштине, јер је у том говору с највећом осећајношћу и највећим болом гворнио о оној нашој браћи наше крви, која су после мировним уговорима повучених граница остала под туђином. Тај говор био је крик узбуне што нам за наше многобројне жртве није призната најпунија правда, али уједно и апел највећег поуздања и уверења да ће се једнога дана наћи заједно сви синови наше мајке Југославије на њеном топлим крилу. У верном служењу своме идеализму он је налазио своје највеће задовољство, а мора се признати да му је и наше друштво дало признања и накнаду за његове особите врлине. Наш народ га је скоро кроз 50 година бирао у истом срезу за свога претставника, а Народна скупштина уздигла два пута на положај Претседника Скупштине. И наш Сенат једнодушно га изабрао за свог Претседника Клуба, верујући у његову широкогрудност и објективност.

Кад се опраштам од човека који је испунио потпуно своју држављанску дужност у животу и према Отцини, према друштву, према породици и према своме Владиоцу, имам пред очима оне старинске Катоне, којима се може уз бок да стави и наш Като, којему нека буде слава и хвала за све оно што је од себе дао, а и вечан спомен у нашем Сенату!

Зато се надам, господо сенатори, да ће рад нашег милог покојника у овом Сенату наћи вечни спомен, па Вас позивам да ускликнемо: Слава др. Вукчевићу! Сва господа сенатори, који су стојећи саслушали говор, кликнуше: Слава му!).

Господо сенатори, из обзира великог поштовања према пок. др. Вукчевићу, мислим да закључимо данашњу седницу, па пошто и иначе од Народне скупштине није приспео ниједан законски предлог за решавање, ја ћу, с вашим пристанком, данашњу седницу закључити, а следећу заказати за четвртак, у 11 часова пре подне, са истим дневним редом који је био одређен за данашњу седницу. (*Милоје Ж. Јовановић:* Зар нема Сенат ништа друго да ради него утврђивање дневног реда? Ја молим за реч). Ја сам закључио седницу. (*Милоје Ж. Јовановић:* Ја желим да говорим о повреди Пословника). Изволите.

Милоје Ж. Јовановић: Господине Претседниче, ја морам да кажем да Ваше тврђење да Сенат нема шта да ради, није тачно. Ако није стигао никакав законски предлог од Народне скупштине, има Се-

нат и других ствари, о којима може и треба да решава. Зато Вас молим да се интерпелације које су поднете Сенату ставе на дневни ред, и да се о њима решава. Ми имамо свега три интерпелације, значи да нисмо чинили злоупотребе од тога свога права, да не претрпавамо Владу великим бројем непотребних интерпелација, па због тога треба да се оне које су већ поднете, ставе на дневни ред, и да се о њима решава. Ја сам пре четири месеца поднео две интерпелације и оне још увек нису стављене на дневни ред. Стога Вас молим да се првом приликом употреби четвртак, као што је то и Пословником предвиђено, па да се поднете интерпелације тога дана ставе на дневни ред.

Претседник др. Анте Павелић: Питам Сенат да ли прима мој предлог да се као дневни ред идуће седнице стави утврђивање дневног реда? (Прима). Објављујем да је Сенат мој предлог примио. (*Милоје Ж. Јовановић:* Господине Претседниче, Ви сте ми могли одговорити да ли ће се интерпелације ставити на дневни ред. Ми имамо право да то захтевамо, а ја ћу се већ постарати да оне изиђу на дневни ред. Ви треба да покажете бар добру вољу за то).

Ја могу да Вас уверим да ћу Вашу жељу изнети Краљевској Влади. (*Милоје Ж. Јовановић:* Добро је). Пошто се задовољавате мојим одговором, ја закључујем данашњу седницу.

Седница је закључена у 11,45 часова.
